

Egy évtized pokoljárással és csodákkal

Különleges programokkal ünnepli jubileumát a Budafoki Dohnányi Ernő

Szimfonikus Zenekar

Jubileumi esztendő tünneplhet idén a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar, hiszen épp egy évtizede, hogy hivatásos együttesé vált. A gyökerek azonban több mint három évtizeddel korábbra nyúlnak vissza, hiszen az együttes elődjét, a Budafoki Ifjúsági Zenekart még 1970-ben alapította a helyi zeneiskola igazgatója, Nemes László. Az amatőrként szép sikereket arató csapat tagjai a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hallgatói, illetve fiatal művészek, zenetanárok lettek. A zenekar 1989 óta viseli a világhírű magyar zeneszerző, Dohnányi Ernő nevét, s ezáltal is elkötelezte magát a szerző életművének őrzése, terjesztése mellett. Ekkor került a társulat élére Hollerung Gábor, s az ő irányítása alatt, valamint a Budafoki Önkormányzat támogatásával és fenntartásával 1993-ban minősült az együttes hivatásos szimfonikus zenekarrá. Bár a jubileumi évben számos érdekes programmal várják a közönséget, az ünneplés korántsem felhőtlen, hiszen az együttesnek még mindig nincs állandó otthona, s már most látszik az is, hogy idei költségvetésük sem tart ki az esztendő végéig. A tíz év sikerei, kudarcai mellett áttörhetetlen falakról és megcsontosodott előítéletekről is mesél Hollerung Gábor, aki tizennégy esztendeje irányítja az együttes életét.

– *Egy ilyen jubileum számvetésre, összegzésre készíti az embert. Hogyan látja a hivatásos együttesként töltött tíz esztendőt?*

Pokoljárással és csodák sorával volt teli ez az évtized. A csodák közé tartozik, hogy a zenekar életben maradt, fejlődni tudott és megkerülhetetlen részévé vált a magyar zeneéletnek. A pokoljárás pedig annak a tetszhalott-létnek „köszönhető”, hogy ahhoz mindig túl sok támogatást kaptunk, hogy az együttes megszűnjön, ahhoz viszont túl keveset, hogy igazán élni tudjon. A folyamatos küzdelem pedig kissé felőrölt engem és sokakat a zenekarból. Másfél évvel ezelőtt például eljutottunk a feloszlás határára közel

voltam ahhoz, hogy feladjam. Ráadásul ezt az évtizedet – legalábbis a szakmai megítélés szerint – többnyire az „oldalvonalon” játszottuk végig. A magyar zenei élet ugyanis rettentő nehezen fogad be valami újat.

– *Akkor is, ha egy olyan zenekarról van szó, amely több évtizedes történelmet tudhat maga mögött?*

De ez amatőr, ifjúsági zenekari múlt. A hivatásos együttesek között mi vagyunk a legfiatalabbak. Polgárjogot nyerni a magyar zenei életben és azokon a fórumokon, ahol a támogatásokról döntenek, nem könnyű feladat. A Dohnányi Zenekar tagjai sokszor döbbenet ámultak a különböző véleményeken, mert nagyon mást hallottak kívülről, mint amit a közös muzsikálás során megélték. Az első évekre mindez persze jelentősen rányomta a bélyegét, nem követelhettem meg ugyanis ugyanazt a munkamorált, mint a rendes együtteseknél, hiszen a béreink csak a töredékei voltak annak, mint amit a többi zenekar tagjai kerestek. Elmondani is szörnyű, de másfél évvel ezelőtt bruttó 18 000 Ft és 30 000 Ft közötti fizetést vehettek fel havonta a muzsikusaink. Igaz, ezért 15 szolgálatot kellett teljesíteniük, de a megélhetésre elegendő pénzt ilyen körülmények között sem volt könnyű előteremteniük. Sokan máshová szerződtek, de csodák csodájára, számos kiváló zenész mégis az együttes tagja maradt. Próbáltuk elfogadtatni magunkat, de sajnos, a magyar zenei szakmára az jellemző, hogyha feltűnik egy új zenekar, sokakban felmerül az a kérdés, mit vesz ez el a közös tortából. Mindenki azt gondolja, a jövevény elveszi előlük a központi támogatást, a koncertlehetőségeket. Szerintem pedig éppen az ellenkezője igaz. Ha szolidárisak vagyunk egymással, akkor együtt sokkal többet érhetünk el. Úgy látom egyébként, hogy napjainkban a magyar zenei élet válságban van, s ideje lenne végre már felismerni az egymásrautaltságunkat, s azt, nem az a fontos, hogy ki, hanem az,

hogy mit produkál. A sok negatívum mellett azért szerencsére jó példák is akadnak. A Zenekari Szövetség összefogása számos eredményt tudhat magáénak, s végső soron mi is – nem kis mértékben – a támogatásának köszönhetjük a létünket.

– *Ön szerint miért hallani a zenekarról sok felemás véleményt?*

Az együttes nem túl kedvező megítélése a személyemnek is köszönhető. Engem sosem fogadott be igazán a magyar zenei élet. S azért, azt is el kell mondanom, hogy a Dohnányi Zenekar rossz hírének a kezdeti időszakban valóban volt némi alapja. Ha közös koncertre kértünk fel egy neves vendégművészt, alaposan meggondolta, hogy igent mondjon-e, mert kissé átjáróház-jelleggel működött az együttes. A kilencvenes évek közepéig valóban nem tudtam garantálni, hogy minden próbán minden muzsikus részt vegyen. Sokszor azonban aközött kellett döntenem, hogy szigorú fegyelmet tartok és akkor búcsút mond nekünk két zenész, vagy nagyobb toleranciával, több tehetséges fiatalt tudok megtartani. Mára azonban szerencsére már könnyebb a helyzetem, hiszen a viszonylag normális fizetésekért (bruttó 100 000 – 150 000 Ft.) már valóban követelhetek. Ezért 24 szolgálatot kell teljesíteniük a zenészeknek, a szólamvezetőknek pedig még ennél is kevesebbet. Az évek során rátaláltam arra az útra, amelyre szerintem, nagy szükség van a magyar zeneéletben, s ez pedig a zenekaron belül folytatott pedagógiai munka. Sok fiatal ugyanis nem elég felvértezten kerül ki a Zeneakadémiáról, bár kitűnő szólisták, az együttes muzsikálásról azonban kevés használható elközelítésük van.

– *Ennek okai a főiskolai képzésben is keresendők, hiszen az oktatás szólistacentrikus.*

Nekem abban a szerencsében volt részem, hogy másfél éven át *Simon Albert*

asszisztense lehettem a főiskolán. Most a mindennapi munkám során egyre gyakrabban veszem hasznát mindannak, amit tőle tanultam. Számomra az adja a legnagyobb örömet, hogy zenekart nevelhetek, alakíthatom a muzsikusokat, megtaníthatom őket a közös muzsikálásra. Mindez az én saját életemre is visszahat, s ennek köszönhetően más zenekarokkal is könnyebben tudok dolgozni. A muzsikusok élményre éhesek, állandóan újdonságokat kell nyújtani nekik értelmi és érzelmi szinten is, s ha ez sikerül, akkor élvezik a próbákat, és a legjobb teljesítményt tudják nyújtani a koncerteken.

– *Mennyire vonzó mindez a friss diplomásoknak? Sokan jelentkeznek a Dohnányi Zenekarba?*

Állandó az utánpótlásunk, mindig sokan vannak a próbajátékainkon. Ma már nem vagyunk átjáróház, de azért rendszeresen szolgálunk ugródeszkaként a fiatal zenészeknek, hiszen a nálunk töltött néhány hónap után már jelentős eséllyel indulnak a különböző meghallgatásokon. Kicsit szomorú vagyok amiatt, hogy hamar elhagynak bennünket, de azért jó érzés látnom azt is, hogy a mi egykori tagjaink kerülnek be a legrangosabb hazai együttesekbe. Sokan pedig már akkor sem távoznak tőlünk, ha máshol 30 000 vagy 50 000 Ft-tal többet kereshetnének. Összetartó zenekar a miénk, ahol nagyon jó a hangulat. S bár akad már olyan, akit elüldöztek innen a zenészek, de azt, aki be tud illeszkedni, óriási szeretettel fogadják. Több muzsikusunk is van, aki az amatőr korszak óta tagja az együttesnek, s olyat is találni, aki más együttesből tért vissza hozzánk. A Dohnányi-létnek akad egy speciális tartalma: a „csak azért is megmutatjuk”, s ez erősen hat a tagokra. Számos SMS-t őrzök, amelyet egykori tagoktól kaptam. Ezeknek a művészeknek a többsége kiváló együttesekben játszik, de a mai napig nosztalgiával idézik fel a Dohnányis próbák, koncertek hangulatát, élményét. Részben ennek köszönhetően én vagyok az egyik legboldogabb magyar karmester. Sohasincs ugyanis kétségem afelől, hogy az együttesem szeret-e vagy sem. Nincs jobb, mint türelmes, elfogadó, szereteteli légkörben dolgozni, s szerintem így lehet csak eredményeket elérni.

– *Azonban ez a nem túl magas fizetés sem biztos. Miért állnak ismét ilyen rosszul anyagilag?*

Fenntartónktól, a Budafoki Önkormányzattól 60 millió forintot kapunk, 67 millió a központi költségvetésből származik, s van 20 milliós bevételünk is. De ez még mindig kevés, hiányzik 40 millió ahhoz, hogy ez az évad rendben működjön. Egyelőre fogalmam sincs, hogy mi lesz. Tavaly ősszel, amikor a béremeléshez szükséges pénzt megkaptuk, mindenki nagyon boldog volt, sajnos, azonban már akkor látszott, hogy ez a következő évben már nem fog működni.

– *Hogyan sikerült elérniük tavaly, hogy ilyen mértékben emelni tudják a fizetéseket?*

Mi is KHT vagyunk, és a Szakszervezettel közös lobbizás elég jól sikerült tavaly. Akkor Budafoktól 56 millió forintot kaptunk, ahhoz, hogy az idén minden rendben legyen, 110 millióra lenne szükségünk, ehhez képest tőlük csak 60-at kapunk. De nem lehetünk telhetetlenek, hiszen az önkormányzat az évek során szinte a tízszeresére emelte a támogatási összegünket, 1993-ban ugyanis 6,7 millióval kezdtünk. Más együtteseknél is vannak ilyen problémák. Nem tudom, hogyan tovább, s egyelőre a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma sem tud semmi biztatót mondani. Mindenesetre reménykedünk... Sajnos azt is el kell mondanom, hogy a híremmel ellentétben nem vagyok jó lobbista. Nincs időm, sem energiám ezekre a dolgokra.

– *Érdekes jubileum lenne, ha az ünnepi év anyagi csóddal végződne... Bízva abban, hogy a finanszírozási gondok megoldódnak, mi az, ami még mindig, ennyi év elteltével is problémát jelent az együttes életében?*

Továbbra is kicsit parkoló pályán vagyunk, s áttörhetetlen falak jócskán akadnak körülöttünk. Nehéz változtatni beidegződéseken, és sokan még mindig úgy mondanak rólunk véleményt, hogy egyetlen koncertünket sem hallgatták meg. De azt hiszem, mi már megtanultunk együttélni mindezzel. Azt az utat sem kívánjuk követni, hogy 1-2 hónapos operett-turnékra induljunk, komoly vendégszereplési lehetőségből pedig nem-

csak nekünk jut kevés. A közönség szerencsére füttyül a szakmán belül hallható előítéletekre, a hét koncertből álló, zeneakadémiai bérleteink elkelnek, és sokszor játszhatunk telt házak előtt. Nagy az érdeklődés a Vox Humana- és a Megérthető zene-sorozatunk iránt is. Rengetegen látogatják a budafoki hangversenyeinket is. Nem csoda, hiszen ehhez a régióhoz számos zenészünknek van személyes kötődése. Az együttesünk a budafoki zeneiskolás fiatalokból született, s ennek a mai napig érződik a hatása. Nagyon fontosnak tartom ezt a törzsközönseget. Ráadásul a mai napig mi vagyunk a legolcsóbbak, így annak a fiatalokból, szegény kispénzű értelmiségiekből álló rétegnek is rendszeres koncertélményt biztosítunk, amelynek egyébként megfizethetetlennek lennének a hangversenyek. A hazai zeneéletnek érzékelnie kellene, hogy nem lehet mindig ugyanazt a 4-5 ezer emberből álló, sznob publikumot megszólítani. Ez a közönség ugyanis öregedni és évről-évre csökkenni fog. Csak azok az együttesek maradnak majd fenn, akik képesek megújuló publikumot, igazán ragaszkodó koncerthallgatóságot magukénak mondani. Néhány éve egy értekezleten azt mondták, arra nem adunk pénzt, hogy a mamák, papák műélvezhessenek a gyerekeik koncertjén. Pedig ezt a kötődést nem szabad lebecsülni. Igenis, a kisvárosi embereket is meg kell tudni szólítani, s örülni annak, hogy a hentes vagy a közértiladó a személyes kapcsolatnak köszönhetően beül a koncertre. Persze, külön öröm az is, hogy most már a főiskolások is beülnek hangversenyeinkre a Zeneakadémián, s meglepődve fedezik fel, mennyit fejlődött az együttesünk.

– *Öt éves születésnapjukat egy saját CD megjelentetésével köszöntötték. Így lesz ez most is?*

Igen, s szeretném ezt a továbbiakban hagyományá tenni. Öt esztendeje olyan jól sikerült Bartók Concertójának az előadása, hogy megjelentettük lemezen is, s bízom abban, hogy ez a március 9-i koncert esetében is így lesz. A jubileumi hangverseny műsorában *Smetana* Az eladott menyasszony című operájának nyitánya, *Haydn* B-dúr szimfóniája, *Sztravinszkij* A tavaszi áldozat című műve valamint *Bernstein* Divertimentója szerepelt, s ebben a darabban

velünk együtt játszottak az egykori Dohnányi-tagok is. Remélem, az estével sikerült bizonyítani a zenekar nagykorúságát, s a koncert lemezfelvételen is élményt nyújt a hallgatóknak. Arra egyébként büszke vagyok, hogy az évek során már nyolc lemezt jelentethetünk meg saját kiadásban.

– *A Dohnányi-életmű népszerűsítéséért is sokat tettek...*

Igen, hiszen miután mi lemezre vettük a Szimfonikus percek című kompozíciót, utána szinte minden zenekar felfedezte, s repertoárjára vette ezt a Dohnányi-darabot. De ugyanez történt zongora- és hegedűversenye esetében is. Mindez sok erőt ad, hiszen gyakran pejoratívan nyilatkoznak rólunk, de mégis nagyon odafigyelnek arra, hogy mit csinálunk. Így sokszor a magyar zenei élet számára is mi fedezünk fel egy-egy szólistát, hiszen attól kezdve, hogy valaki nálunk

fellép, meghívást kap a többi együtteshez is.

– *Kik lesznek az ünnepi év vendégei, meglepetései?*

Leon Botstein a világhírű karmester, szimbolikus tiszteletdíjért örömmel vállalta, hogy fellép az együttesrel. *Jurij Szimonov*, aki még nem dolgozott velünk, szintén vezényli majd az együttest, s a zenekar kezdeményezésére meghívtuk *Matsunuma*, japán dirigens is, aki megnyerte a legutóbbi karmesterversenyt. A hazai művészek közül *Kovács János és Gál Tamás* lesz majd a vendégünk, s olyan szólistákkal is tárgyalunk, mint *Baráti Kristóf, Boldóczy Gábor, Ránki Dezső*.

– *Hogyan tovább, mi a következő célkitűzés?*

Szeretném elérni, hogy az együttesünknek legyen végre saját otthona. Jelenleg

ugyanis a Rottenbiller utcai épületben próbálunk, ami egyáltalán nem ideális helyszín. Budafokon most épül egy új művelődési ház, de ott nincs pénz arra, hogy külön próba- és koncerttermet is készítsenek számunkra. S örülnék, ha már elérném azt, hogy márciusban, amikor a következő szezont programját állítom össze, ne az legyen a legnagyobb kérdés, miből fogom egész évben kifizetni a béreket, honnan teremjük elő a hiányzó összegeket. Öregsünk ugyanis, én is, és a muzsikusok is; már belefáradtunk ebbe az állandó élet-halál harcba. Remélem, eljön egyszer az idő, amikor rájövünk, hogy nemcsak egyfajta érték létezik, s nem az emberek egy szűk csoportja fogja meghatározni, ki teremt értéket, mit érdemes támogatni. Az Európához való csatlakozás, remélem, abban is segít, hogy az állam felismeri a regionális kötődésű kultúra fontosságát, és megtalálja az ehhez szükséges támogatás mechanizmusát.

R. Zs

Örömenélés hetente kétszer

Új karmestert választott a Műegyetemi Zenekar

Hivatásos zenekarok folyóiratában ritkán szólunk műkedvelő együttesekről, a Műegyetemi Zenekar azonban mégis kivétel. Az 1896-ban alapított zenekar ugyanis nagyon fontos szerepet tölt be a zenei életben. Mérnökök, egyetemi hallgatók mellett nagyon sokan szereztek itt első zenekari tapasztalataikat a későbbi hivatásos zenészek közül, és számtalan híres karmester érezte megtisztelő feladatának a Műegyetemi Zenekar dirigálását. Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy az együttes által meghirdetett karmesteri pályázatra tizenöten jelentkeztek. (szerk.)

Komoly megmérettetés várt arra a dirigensre, aki részt vett a Műegyetemi Zenekar pályázatán, hiszen egy teljes próbán vezényelhette az együttest, s teljesítményét a zenekari tagok rendhagyó pontozólapokon értékelték. Ezen a karmester zenei stílusát, technikáját, egyéniségét, sőt még a kommunikációját is minősítették. A tizenöt aspiráns közül a legjobbnak Köteles Géza bizonyult. A karmesterválasztásról és a Műegyetemi Zenekarról Pechan Rudolf villamosmérnök beszélt, aki három évtizede az együttes koncertmestere.

A Műegyetemi Zenekart 1896-ban, 107 évvel ezelőtt az akkori hallgatók és oktatók alapították, s azóta megszakítás nélkül működik. A műkedvelő társulat jelenlegi tagjai elsősorban végzett mérnökök, műegyetemi hallgatók, de az együttesben megtalálni más felsőoktatási intézmények növendékeit, s a számos egyéb foglalkozású tag mellett a zenekarban két zenetanár is játszik. Hetente két próbát tartunk, s általában szemeszterenként két koncertprogramot mutatunk be. Az elmúlt évtizedekben mindig hivatásos karmester állt az együttes élén, dolgozott velünk *Oberfrank Géza, Kovács*

János, Dénes István, Török Géza, Tihanyi László, Dőry Dénes és Cser Miklós is. Az utóbbi hét évben *Bartal László* irányította a zenekart, ő azonban tavaly novemberben megszaporodott feladatai miatt kénytelen volt búcsút venni tőlünk. Ekkor fogalmaztam meg a rövid pályázati felhívásunkat, amelyet kifüggesztettünk a Zeneakadémián és az Operaházban, honlapunkra irányítva az érdeklődőket. A megjelenést követő másnapon már akadt jelentkező, s a december 31-i határidő végéig tíz, azt követően további öt dirigens küldte el élettrajzát. Akadt közöttük világhírű kamarazenesz, félprofi